

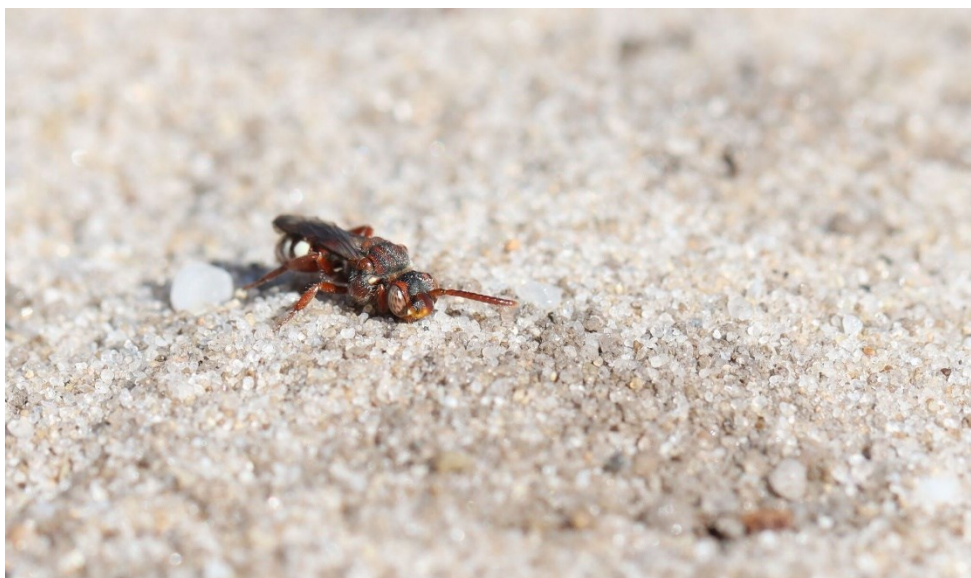
Afrapportering eftersøgning rødlistede arter i naturnationalparkerne

Naturnationalpark	Stråsø
Artsgruppe undersøgt	Årevingede Insekter
Artsekspert	Hjalte Kjærby
Kvalitetssikring foretaget af	Hjalte Kjærby
Data indtastet i Naturdatabasen i perioden	December 2025

Udvælgelse af arter der blev eftersøgt

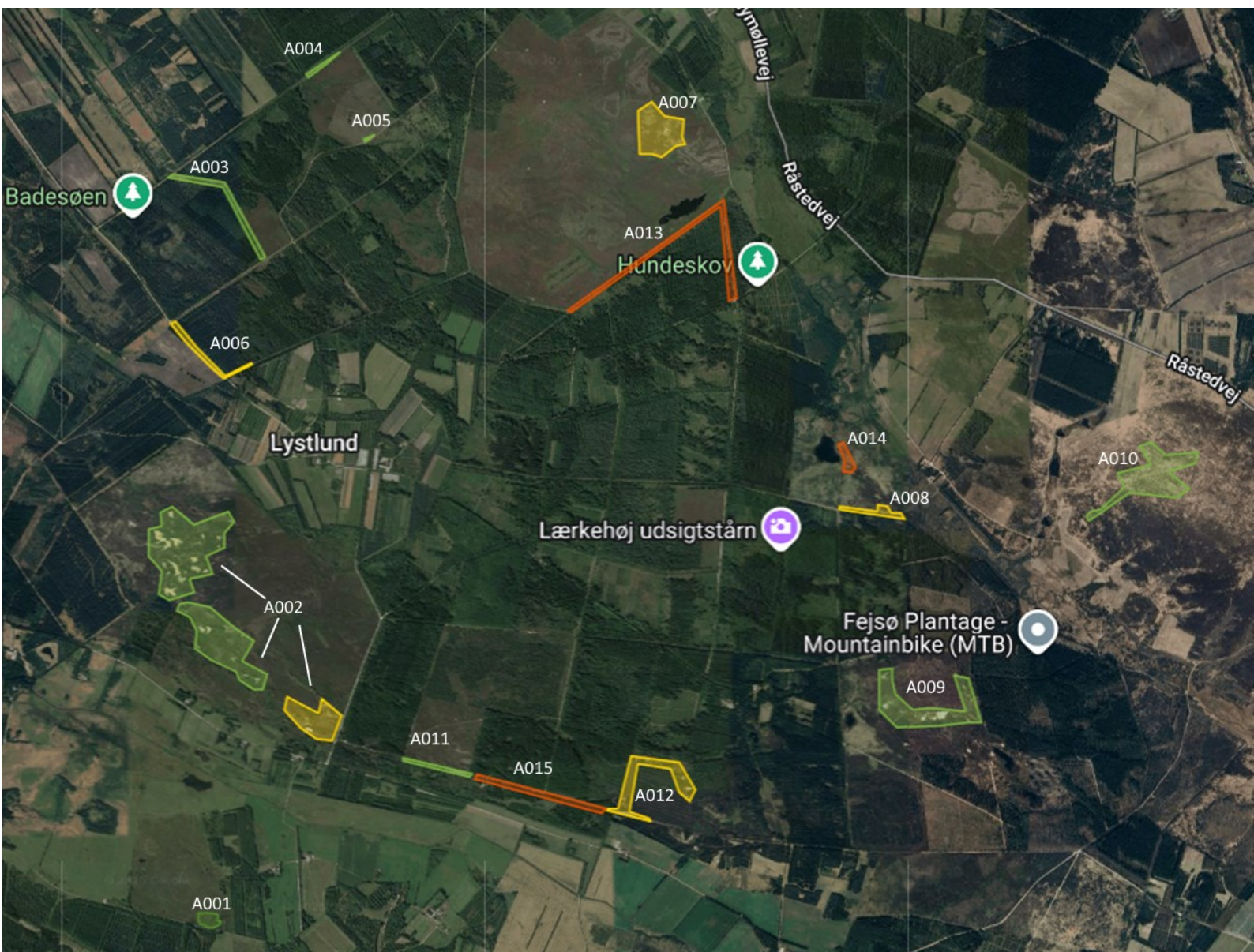
Tabel 1 Udvælgelse af arter til eftersøgning

Videnskabeligt navn	Dansk navn	Rødliste kategori	Seneste fund	Eftersøgning (eftersøges, udeladt, aflyst)	Beskriv belæg (foto, indsamlet individ el. andet)
<i>Andrena argentata</i>	Sølvjordbi	EN	2025	Eftersøges	Foto
<i>Nomada baccata</i>	Lille Sandhvepsebi	EN	2025	Eftersøges	Foto
<i>Andrena marginata</i>	Orange Jordbi	EN	2025	Udeladt	-

Figur 1. Hun af *Nomada baccata* ved redegul af *Andrena argentata* på Vind Hede, 20-08-2025.

Udvælgelse af delområder der blev eftersøgt

Figur 2: Undersøgte områder. Grøn = både *Andrena argentata* og *Nomada baccata* blev fundet. Gul = kun en af arterne blev fundet. Rød = ingen af arterne blev fundet. Google Maps ©2025 Airbus, Landsat / Copernicus, Maxar Technologies, Kortdata ©2025.

I alt blev 15 delområder af varierende størrelse undersøgt. *Andrena argentata* og/eller *Nomada baccata* blev fundet i 12 af dem. A002 er 3 sammenslåede delområder, der må betragtes som en stor sammenhængende udbredelse på Sønder Vosborg Hede, da der ikke eksisterer egentlige barrierer mellem dem. Derudover blev *A. argentata*, *N. baccata*, og andre interessante arter af bier løst eftersøgt på ruten mellem delområderne.

Alle delområderne består af forskellige habitater med blotlagt sand, såsom indlandsklitter, brandbælter, sandede stier, og sandbrud.

Eftersøgningsmetode

Registreringen blev foretaget 19-21 august 2025. Ved varmt solrigt vejr findes bierne sværmende over åbent sand. Ved køligere, overskyet vejr findes de ved ketsjning af lav vegetation i sandede områder. Tid brugt per delområde varierede meget afhængig af størrelse og vejrforhold. A001: ~1,5 time. 002 ~2,6 timer. A003-A006: ~2,5 timer. A007 + A013: ~1 time. A014 + A008: ~1 time. A009: ~1 time. A010 (Vind Hede): ~1,5 time. A011 + A015 + A012: ~4 timer.

Opsummering af resultater

Andrena argentata og *Nomada baccata* blev begge fundet på de fleste af de undersøgte delområder, ofte talrigt. På 8 delområder fandtes begge arter (grønne områder på fig. 2), på 3 fandtes kun *N. baccata* (A006, A007, A008), på 1 fandtes kun *A. argentata* (A012), og på 3 fandtes ingen af arterne (røde områder på fig. 2). Da *N. baccata* er obligat redepasit på *A. argentata*, er sidstnævntes forekomst garanteret på de 4 delområder hvor kun *N. baccata* fandtes. Det må også forventes at arterne kunne være til stede på de 3 delområder hvor ingen af dem blev fundet under monitoringen. For de 3 gælder, at vejrforholdene var suboptimale under undersøgelsen.

Tabel 2 Resultater fra feltundersøgelser

Videnskabeligt navn	Dansk navn	Resultat (fundet, ikke fundet)	Bestand (antal individer/tuer mv)	Vurderet bestandsstørrelse	Vurderet udbredelse af levested lokalt
<i>Andrena argentata</i>	Sølvjordbi	Fundet	Talrig (min. 50 individer set)	Moderat-Stor	De fleste/alle områder med åbent løst sand
<i>Nomada baccata</i>	Lille Sandhvepsebi	Fundet	Talrig (min. 50 individer set)	Moderat-Stor	De fleste/alle områder med åbent løst sand
<i>Andrena marginata</i>	Orange Jordbi	Fundet	Talrig (min. 20 individer set)	Moderat-Stor	Alle områder med tætte bevoksninger af Djævelsbid

Levestedvurdering

Andrena argenata er i høj grad knyttet til områder med åbent (gerne løst) sand, hvor den anlægger sin rede. I Stråsø forekommer den i indlandsklitter, sandede veje og vejskrænter, sandbrud åbnet af kronstyr, og brandbælter. Arten er polylektisk, men antages i Stråsø primært at fouragere på Hedelyng. Under monitoringen blev den kun set samle pollen på denne plante, der sammen med andre arter i Lyngfamilien også er angivet som den primære pollenkilde i England (Falk 2015). Biens flyveperiode i sensommeren stemmer også overens med Hedelyngs blomstring. *Nomada baccata* er den specifikke redepasit til *A. argentata*, og er altså helt afhængig af værtens tilstedeværelse. Den stemmer derfor helt overens med den i krav til levested. Som med andre arter knyttet blotlagt sand må tilgroning betragtes som den primære trussel.

Vurdering og anbefaling til overvågning

Andrena argentata må betragtes som en stærk indikator for de påvirkninger, naturlig græsning forventes at have på området. Slid på hederne forventes at forhindre tilgroning af eksisterende områder med åbent sand, samt føre til åbning af nye sandbrud, der kan fungere som redested til *A. argentata*. Det må derfor forventes, at

A. argentata vil opleve fremgang, når heste og kvæg introduceres til området. Som parasit på *A. argentata* vil *Nomada baccata* følge samme udvikling som sin vært. Begge arter er rødlistet EN i Danmark.

Da Stråsø er et stort område med både blotlagt sand og lyng, repræsenterer det et klassisk habitat for artsparret. Grundet deres tilknytning til sandbrud har begge arter en vis spredningsevne. Der kan være langt imellem egnede sandbrud, men begge arter er ofte til stede i selv relativt isolerede sandbrud i området. De må derfor forventes at kunne kolonisere nye egnede habitater, hvis de opstår i Stråsø.

Monitering af arterne kan være lidt problematisk. Begge arters aktivitetsniveau fluktuerer massivt i løbet af dagen, samt efter vejret. De synes at toppe først på eftermiddagen i varmt og solrigt vejr, og er da meget nemme at registrere sværmende over åbent sand. Tidligere på dagen og i gråvejr kan de være svære at påvise. *N. baccata* kan dog selv under ugunstige forhold ketsjes i vegetationen i og omkring sandbrud. Tilstedeværelse af *N. baccata* garanterer tilstedeværelsen af *A. argentata*. Arternes tilstedeværelse kan derfor ret let påvises, men bestandsstørrelse er svær at estimere. *A. argentata* tildækker ofte sine redehuller med løst sand, og derfor kan antal reder ikke bruges til bestandsstørrelsesvurdering. Grundet den vide udbredelse og store antal sete dyr vurderes det, at begge arter har levedygtige bestande i området der kan opretholdes på sigt. Det vurderes at fremtidig monitering ikke er nødvendig, men hvis nye sandbrud opstår kunne det være interessant at undersøge, om/hvor hurtigt de koloniseres. Hvis sådanne undersøgelser foretages, anbefales det at udføre dem først på eftermiddagen i varmt, solrigt, og vindstille vejr i August. Her er arterne enormt aktive, og findes nemt flyvende over sandet.

Andrena argentata og *Nomada baccata* forekommer på en håndfuld lokaliteter langs den jyske vestkyst fra Vadehavsområdet til Nordjylland, samt Læsø og Anholt. Der foreligger gamle fund fra Sjælland. I Stråsø er de begge vidt udbredt hvor egnede habitater findes, og området er muligvis en højborg for arterne. De må dog betragtes som potentielt oversete, og bør eftersøges i plantageområder i det centrale Jylland, hvor der flere steder findes egnede habitater (f. eks. Nørlund og Kompedal). *Nomada baccata* er rødlistet NT globalt (Smit et. al. 2025).

Udover de to eftersøgte arter forekommer endnu en sjælden bi i Stråsø, nemlig *Andrena marginata* (Orange Jordbi, rødlistet EN). Denne sensommerart er knyttet til arter af skabiøse, i Danmark i høj grad Djævelsbid, i mindre grad Blåhat. I Danmark findes to kernepopulationer: en i Stråsø Plantage, og en i Klosterhede Plantage, med spredte forekomster længere mod sydøst. Eftersom disse bestande er ret velkendte, blev *A. marginata* ikke målrettet eftersøgt i Stråsø. Den blev set tilfældigt flere gange under moniteringen, ofte i stort tal. Den forventes at forekomme overalt i Stråsø, hvor Djævelsbid eller Blåhat er talrig. Ligesom mange andre arter af jordbi, har *Andrena marginata* en specifik redeparasit i form af hvepsebien *Nomada argentata* (Sølvhvepsebi). Denne art betragtes som uddød (RE) i Danmark, hvor den ikke er set siden 1918. Under moniteringen blev *N. argentata* eftersøgt løst, når *A. marginata* optrådte i mængde. Selvom arten ikke blev fundet under dette eller tidligere besøg (2021, 2022), vurderes Stråsø at være et af de mest oplagte steder i Danmark, *N. argentata* kunne genfindes.

Bemærk: Både det danske og videnskabelige navn for *Nomada argentata* (Sølvhvepsebi) kan skabe lidt forvirring, da det ligger tæt op ad *Andrena argentata* (Sølvjordbi). Der er ingen relation mellem de to arter. *Nomada argentata* er den specifikke redeparasit til *Andrena marginata*, mens *Andrena argentata* har *Nomada baccata* som sin specifikke redeparasit.

Et andet sjældent jordbi + hvepsebi-par kunne også tænkes at forekomme i Stråsø, nemlig *Andrena tarsata* (Tormentiljordbi, rødlistet NT) og *Nomada tormentillae* (Tormentilhvepsebi, rødlistet EN). *Andrena tarsata* samler kun pollen på Tormentil,

der vokser ret talrigt visse steder i Stråsø. En målrettet eftersøgning i arternes flyvetid i juli kunne være interessant.

I det tidlige forår flyver en helt anden bifauna. I Stråsø kunne Krybende Pil tænkes at have interessante arter knyttet. *Andrena ruficrus* (Lille Pilejordbi, LC) og dens snylter *Nomada obscura* (Lille Pilehvepsebi, CR) er et sjældent artspar knyttet pil, der kunne tænkes at forekomme her. Sidstnævnte er kendt fra Estrup, ikke langt fra Stråsø.

Af almindelige sensommerarter forekommer *Andrena fuscipes* (Lyngjordbi) og dens snylter *Nomada rufipes* (Lynghvepsebi), samt *Collectes succinctus* (Hedesilkebi) og dens snylter *Epeolus cruciger* (Hedefiltbi) i mængde. Særligt sidstnævnte er ekstremt talrig overalt, hvor der findes Hedelyng i området.

Bilag

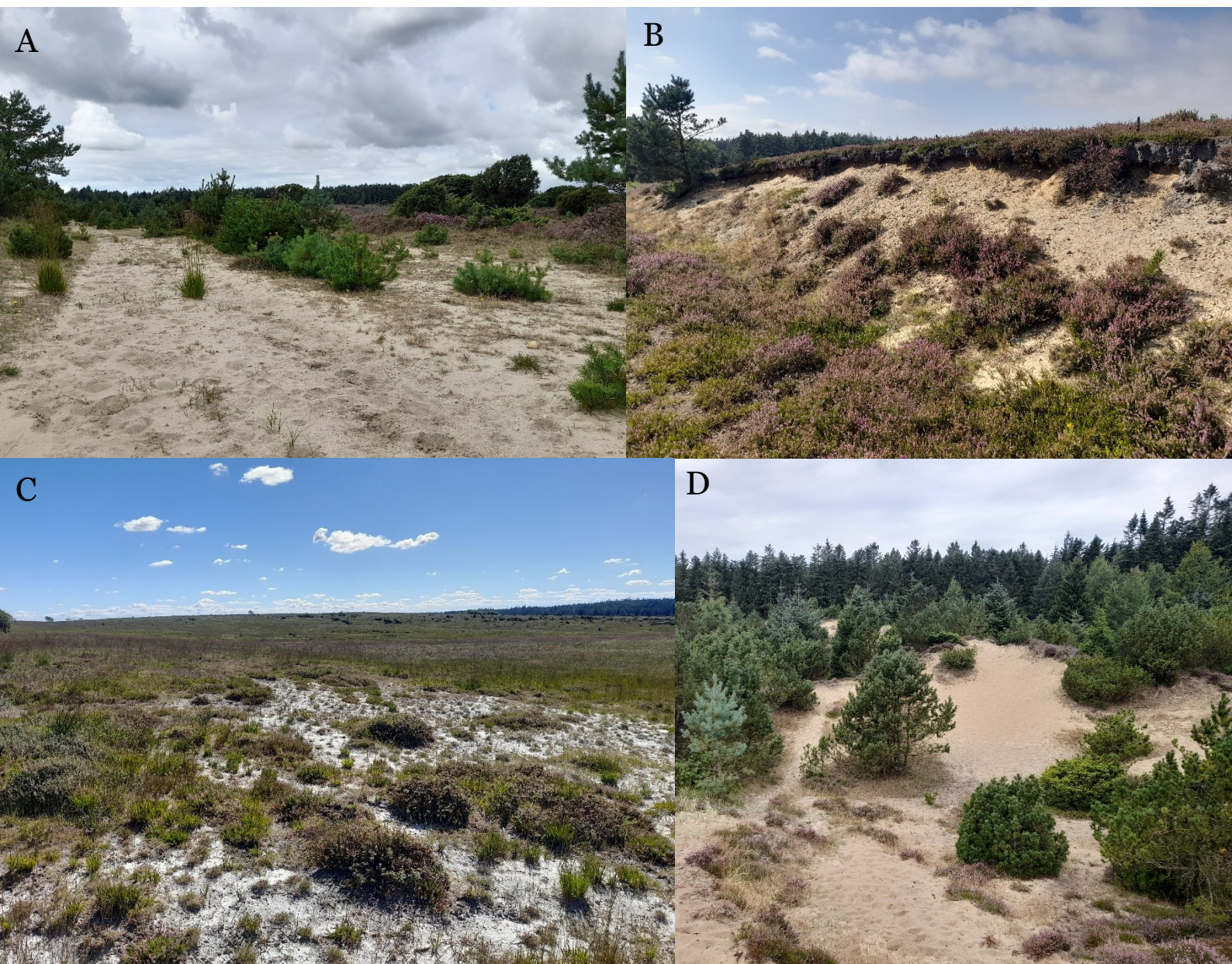
Figur 3. *Andrena argentata*, hun. Vind Hede, 20-08-2025.

Figur 4. *Andrena marginata*, hun. Lystlund, 18-08-2021.

Figur 5. *Nomada baccata*, hun. Sønder Vosborg Hede, 19-08-2025

Figur 6. Levesteder for *Andrena argentata* og *Nomada baccata* i Stråsø: A) Brandbælte A011. B) Sandbrud A005 n. f. Lystlund. C) Sandbrud A010 på Vind Hede. D) Indlandsklitter A012. 19-21 August 2025.

Referencer

Falk, S. (2015). Field Guide to the bees of Great Britain and Ireland. Bloomsbury Wildlife Guides. s. 120.

Smit, J., Straka, J. & Dufrêne, É. (2025). *Nomada baccata*. *The IUCN Red List of Threatened Species* 2025: e.T19199440A276206240. <https://dx.doi.org/10.2305/IUCN.UK.2025-2.RLTS.T19199440A276206240.en>. Accessed on 16 December 2025.